Anul XVII No. 355. — Miercuri 29 Decembrie 1899

5 Bani foaia în România — 10 Bani în străinătate

ABONAMENTE
România | Străinătate
Lei 5.— Trei luni 10 Lei
» 9.80 Șase luni 20 »
» 19.50 Un an 40 »
Abonații primesc gratis „Universul Literar" colorat.

REDACȚIA: Strada Brezoianu No. 11, București.
Telefon No. 79.
Adresa telegrafică: Universul—București.

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA

ANUNCIURI
Pag. II și III: Linia corp 7 Bani 30
Pag. IV: » 15
Inserții și Reclame 1 leu linia

Abonamentele și Anunțurile se primesc la: ADMINISTRATIA: Str. Brezoianu 11, București.

† MENELAS GHERMANI. — (Vezi explicația).

„UNIVERSUL" de Vineri s'a tipărit în 99.520 exemplare.

Calendar pe anul 1899

Ortodox

Marți, 28 Decembrie. — S-ții 20 mii mucen. arși în Nicomedia.

Catolic

Marți, 9 Ianuarie. — Iulian.

Soarele răsare 7.34; apune 4.37

București, 28 Decembrie.

Invățăminte

In tot-d'a-una răgazul pe care-l lasă, în viața publică, sărbătorile de la sfîrșitul unui an și de la începutul altuia, a fost folosit pentru contemplări asupra trecutului și făuriri de speranțe asupra viitorului. E un obiceiu care în tot-d'a-una va rămânea, căci el purcede dintr'o necesitate a sufletului omenesc: reculegerea.

De mult însă ochii noștri sufletești, căutând a trece în revistă un an ce e pe ducă, n'au întâmpinat o icoană mai întristătoare de cât de data aceasta,—căci nici odată poate mai mult țara noastră n'a fost lovită în isvoarele ei de viață ca în anul 1899. Și urmările acestei loviturĭ, pe cari toți fiii acestei țări le resimt în diferite chipuri, venituri reduse, scumpete, biruri noui, și așa mai departe, vor cere muncă strașnică și priepută pentru a fi cât mai curând și cât mai complect șterse.

Mângâerea noastră este că rĕul ce am suferit și suferim încă, e departe de a fi ireparabil. Isvoarele de viață ale țărei au fost lovite în chip trecător, dar bogăția lor nesecată nu așteaptă decât minte și mână pricepută, pentru ca să se pornească din nou, mai îmbelșugată ca ori-când.

An rĕu a fost 1899; dar nu-l vom blestema. Ci mai vîrtos vom binecuvînta pe cel ce ni l'a trimis spre deșteptarea noastră. Căci numai când n'am fi vrednici să profităm de învățămintele ce ne-a adus, numai atunci ar fi vreme și pricină de blesteme.

Aceste învățăminte, credem noi, sunt mai ales în număr de două: unul privind însăși isvoarele de bogăție națională, iar cel-l'alt privind gospodăria publică.

Incercările de înjghebare a unei activități și producțiuni industriale în țara noastră sunt din cele mai laudabile, în deosebi în ce privește industriile a căror materie primă se găsește în belșug la noi. Această mișcare și preocupare nu trebuie părăsită, ci, dimpotrivă, ajutată și încurajată tot mai mult. Un lucru însă să nu se uite: că, cu toate acestea, tot *agricultura* este și va rămânea isvorul covîrșitor, de căpetenie, al bogăției noastre naționale.

Nu s'a cam dat, credem, destulă atențiune acestui lucru în vremurile din urmă, și preocuparea prea esclusivă de avîntul și viitorul industrial al țării noastre cam începuse a ajunge de natură să-i se potrivească pilda cu pasărea din mână și cu cea din gard.

Trebue să ne întoarcem cu tot dinadinsul și cu toată seriositatea privirile spre producțiunea noastră agricolă, spre asigurarea, spre îmbunătățirea ei, iată ce ne spune în primul rînd pățania din anul ce trece.

Iar în al douilea rînd ne spune: e timpul ca gospodăria publică să se așeze pe nouĭ baze. Foarte bune, admirabile au fost ele pentru timpul lor și celor ce le-au așezat vecinic le va fi bunul renume; dar omenească și vremelnică muncă a fost, ca toate în lumea asta. Haina a fost destul de larg croită, dar tinĕrul stat român a crescut de nu-l mai încape: trebuie alta. Iată al douilea învĕțământ.

Cum vom ști să profităm de aceste învĕțăminte, iată ce anul 1900 va începe prin a ne arăta. Și cu aceasta ni se va arăta în acelaș timp și care va fi puterea de viață și viitorul nostru.

Politica externă

Situația în Turcia

O nouă concesiune de drum de fer, obținută de Germania, a atras iarăși atenția Europei asupra autorităței împăratului Wilhelm ce zilnic crește pe lângă sultanul Abdul-Hamid.

De astă-dată e vorba de un drum de fer care să pue în legătură Bosforul cu Golful Persic, străbătând tot platoul Anatoliei și lungind valea Eufratelui prin Bagdat. Insemnătatea acestei concesiuni este foarte mare, nu numai fiind-că deschide o nouă cale spre India și spre Persia, ci și fiind-că formează o arteră germană ce taie în două Turcia Asiatică, o arteră de unde se va putea lăți ușor comerțul german și împrejurul căreia se vor grupa toate elementele teutone, deja așa de numeroase în Anatolia și în Palestina.

Este poate aci, în infiltrarea germană în Turcia asiatică și în influența împăratului la Yldiz-Kiosk, unul din evenimentele cele mai curioase de la finele secolului.

Incet și fără să se observe, au început germanii să se așeze în Turcia și să întindă colonizarea lor, așa că azi Germania se poate considera ca singura putere europeană ce ține într'adevĕr în mână imperiul decăzut al otomanilor. Această situațiune excepțională provine de la atitudinea Germaniei la congresul din Berlin. După înfrângerile turcilor în 1877, rușii iscălind pacea de la San-Stefano, reduseseră imperiul turcesc la Constantinopol și la o bucată atât de nĕînsemnată, încât el putea fi considerat ca gonit din Europa. Puterile vĕzând cu teamă predominarea rusească în Orient s'au grăbit a protesta și a convoca congresul din Berlin. Bismarck convocând Puterile la Berlin și luând președinția congresului, ce avea de scop să scape Turcia din mâinile rușilor învingĕtori, a dat o nouă mișcare chestiei Orientului și a dobândit repede recunoștința Sultanului.

Toate cele-l'alte state eraŭ interesate și chiar reclamațiunile lor eraŭ considerate ca suspecte. Austria cerea Bosnia și Herzegovina, Franța dorea Egiptul, Anglia reclama Cipru, Rusia toată Peninsula balcanică.

Singur Bismark nu cerea nimic și politica lui era cu atât mai puțin periculoasă, cu cât știa Sultanul că cancelarul de fer spusese că: «Toată chestia Orientului nu face nici cât oasele unui grenadier pomeranian». Și cu toate acestea el a fost acela care a obținut din Congres cele mai mari rezultate, căci folosindu-se de bunele grații ale Sultanului Germaniĭ aŭ început să vadă că Turcia le este deschisă și cu mai multă ospitalitate de cât celor-l'alte neamurĭ. Aŭ emigrat deci acolo și încetul cu încetul aŭ ocupat toată Palestina, Anatolia și până și văile Tigrului și Eufratului. Comerțul german i-a urmat și a umplut cu mărfurile lui toate piețile Asiei Mici. Mai tĕrziŭ Sultanul avea nevoe să-și reformeze armata, Germania i-a trimis ofițerii ei cari punênd fesul pe cap aŭ ajuns să transforme oștirile turcești și să le ducă la isbândă în contra Grecilor.

Ast-fel s'a născut acea puternică mișcare a Germanilor spre Orient pe care scriitorii nemți aŭ numit-o «der Drang nach Osten». Toată această mișcare se face însă în mod pașnic, fără zgomot. Impĕratul Wilhelm abia pe tron, a sprijinit acest curent cu toată diplomația lui și serviciile ce i-a adus sunt nenumĕrate.

Așa că azi se poate spune că asistăm la acest fenomen ciudat că Germania, adică un stat ce nici nu e vecin cu Turcia, ce n'a fost implicat de cât indirect în chestia Orientului, resolvă această chestiune în favoarea ei, și nu pe calea rĕsboinică pe care aŭ încercat-o Austria și Rusia, ci pe calea pașnică a comerțului și a colonizărei.

In asemenea condițiuni pricepem ușor care sunt nețintemeiate eraŭ părerile acelora cari luaŭ în rîs călĕtoria lui Wilhem II în Palestina, considerând-o ca un fel de plimbare mistică a unui suveran ce crede în divinitatea originei și misiunei lui; în asemenea condițiuni pricepem ce politică inteligentă era aceea și ce însemnătate avea când fructele ei sunt concesiuni de valoarea aceleia ce ambasadorul baron de Marschall a iscălit acum câte-va zile cu Sublima Poartă.

Tot ce Germania va câștiga din punctul de vedere politic și material prin această cale ferată, nu se vede de cât prea ușor când examinăm situația ei în Turcia asiatică.

Amiciția Germaniei a ajutat deja de atâtea orĭ pe Sultan și l'a sprijinit în fața cererilor și protestațiunilor lumei întregi, așa că Abdul Hamid îi păstrează recunoștință și îi acordă tot ce dorește. Cu atât mai mult, cu cât în momentul de față se agită împrejurul lui o luptă surdă, un întreg complot a cărui izbucnire e pentru el o neîncetată amenințare. Viața lui pare din ce în ce mai mult în pericol; acum o lună jumĕtate fiul mareluĭ vizir era ucis; pe urmă, mai mulți înalți demnitarĭ ai palatuluĭ aŭ fost arestați și închiși, sub pretext de conspirațiune; zilele trecute Mahmud Pașa, cumnatul Sultanului, a fugit din Constantinopol. Partizanii lui Murad, fratele detronat și închis de Abdul Hamid, ridică iar glasurile. Armenia mai concentrează și ea puterile ce i rĕmân și caută să se rĕscoale. In mijlocul acestor pericole, în mijlocul acestor conspirațiuni, Sultanul se simte părăsit de toți și de toate. Poate că în spaima ce'l cuprinde mai are o speranță în Wilhelm II, acel Padișah enigmatic și crunt, ce stă ascuns în palatul de la Yldiz-Kiosk, încon-jurat de garda lui albaneză, nevĕzut de nimeni, acel suveran ce a dejucat prin violenia lui până și pe cei mai marĭ diplomați, ce a înspăimîntat prin cruzimile lui lumea civilizată, acel Sultan pe care Gladstone l'a supranumit în discursul sĕŭ asupra chestiunei armenești: «Sultanul roșu».

D. I. G.

Din Belgia

(Coresp. part. a ziar. «Universul»)

Bruxelles, 24 Decembrie.

Situația politică

In curênd se vor face alegerĭ pe baza noueĭ legĭ a reprezintăreĭ proporționale, votată de Parlament în trecuta sesiune.

Prin aplicarea noueĭ legĭ se va face o experiență foart interesantă, care va servi de lecțiune și multor alte țărĭ.

Noule alegerĭ rezervă surprize foarte marĭ clericalilor, de oare-ce se crede că în multe orașe ei vor fi înfrânți cu desăvîrșire.

Liberalii și democrații speră să cucerească mai multe locurĭ, unde înainte, cu vechea lege, eraŭ bătuți de clericalĭ.

Patru persoane înecate

Anul Noŭ a fost întristat la Axel, în Zeelanda, printr'o nenorocire foarte mare.

Negustorul Avan Alteren plecase cu o trăsură la Sluyskil, ca să facă vizite unor rude.

Femeea și cei doui copiĭ ai luĭ, precum și un cumnat și o cumnată a sa, se aflaŭ și ei în trăsură.

La întoarcere, calul se sperie, își luă vînt și se repezi în canal, cu trăsură cu tot.

Cei doui bărbați aŭ avut prezența de spirit de a se agăța de imperială, și niște trecători aŭ venit în ajutorul celor în primejdie. Din nefericire, cele douĕ femeĭ și cei doui copiĭ n'aŭ mai putut fi ajutați și ast-fel s'aŭ înnecat. De asemenea și calul.

Omor și sinucidere într'un hotel

Serile trecute, un bărbat de vr'o 30 anĭ, și cu o femee mai în vêrstă, veniră la unul din principalele hoteluri ale Bruxelului și cerură o cameră. Li s'a dat No. 24 din etagiul al cincilea.

Zece minute în urmă se auziră douĕ detunăturĭ.

Chelnerul se sui numaĭ de cât sus, și găsi, pe pardoseala catuluĭ al 4-lea, în mijlocul unuĭ lac de sânge, corpul noului pasager; el murise. Cu ajutorul uneĭ alte persoane, chelnerul îl duse în odaia ce o închiriase.

Ușa era deschisă, și pe pat zăcea femeia plină de sânge; și ea era moartă. Lîngă dînsa se afla un revolver.

Ancheta făcută de comisarul respectiv a stabilit că bărbatul se numea Jean Marin, că era mecanic de felul lui, și că femeea se numea Josefina Kroliska, născută la Budapesta și că era în vîrstă de 42 anĭ.

Ei trăiaŭ împreună de 5 anĭ și drama e urmarea planului de ruptură făcut de tinĕr. Josefina Kroliska, în timpul ultimeĭ întâlnirĭ obținută de la Morin, l'a ucis și s'a sinucis.

Mare nenorocire pe calea ferată

Un farmacist din Tubize, femeia și copilul lor, luaseră trenul ce mergea de la Enghien la Bruxelles.

La o mică depărtare de stația Brages, copilul, rezemat de ușa vagonului, căzu pe șine.

Tatăl, nebun de spaimă, sări în ajutorul fiului sĕŭ.

Trenul neoprindu-se de cât la Brages, guarzii, înștiințați de accident, se duseră la locul unde se întâmplase el.

Farmacistul avea capul groaznic zdrobit; cu toate acestea el își strângea copilul în brațe. Copilul n'avea nici cea mai mică zgârietură.

Sunt temeri ca mama, care în timpul acestei scene îngrozitoare a leșinat de mai multe orĭ, să nu-și peardă mințile.

Van Dyck.

CHESTII ZILNICE

Durerile de cap

Persoanele cu constituții mai delicate, și mai cu seamă femeile, sufer foarte des de obicinuitele dureri de cap, cari se arată sub diferite forme, localizându-se la frunte orĭ tâmple, saŭ numaĭ o singură tâmplă. E o suferință atât de deasă, în cât a ajuns banală sczua: «D-na are migrenă». Cu toate acestea numaĭ cel ce a suferit și suferă de aceste dureri periodice, știe cât sunt de neplăcute și chinuitoare. Dar știința, atât de desconsiderată de ceĭ cari nu s'aŭ pătruns încă de a-tot-puternicia acestei adevĕrate zeițe, creată de mintea omenească, e chemată să arate nu numaĭ cauzele, dar și leacurile.

Iată ce aflăm că spune d. dr. Brunton în congresul cunoscuteĭ «British medical association».

D-sa s'a ocupat cu cauzele durerilor de cap, în special ale celor pricinuite din turburările nutriției generale, și arată că durerile acestea staŭ în strânsă legătură cu funcționarea ficatului. Iată cum, după d-sa, reaua funcționare a acestuia poate produce dureri de cap. Se știe că în intestinul subțire se produc numeroase otrăvurĭ, cari sunt absorbite de organism, dar pe cari ficatul le alege din sânge și le face nevĕtămătoare, vărsându-le în intestine împreună cu fierea. Dar când se întâmplă că asemenea otrăvurĭ se produc în prea mare cantitate în intestine, atunci maiul nu mai poate dovedi, ast-fel că nu sunt alese din sânge, și produc toate simptomele otrăvireĭ. De aceea durerile de cap sunt dese-orĭ însoțite de greață și chiar de vărsăturĭ.

Pricina formăreĭ de prea multe otrăvurĭ în intestine e, de obiceiu, din funcționarea neregulată a tubuluĭ digestiv, funcționare pe care mulți o neglijază, orĭ dintr'o hrană prea bogată în substanțe albuminoase. Neîndestula funcționare a maiuluĭ se poate întâmpla și la marĭ supĕrărĭ orĭ iritațiĭ nervoase. Sigur fenomenele sunt aceleași, numaĭ cauzele sunt deosebite. E dovedit că supĕrările marĭ produc în sânge otrăvurĭ, în cât maiul nu poate dovedi neutralizarea lor, de oare-ce puterea lui neutralizătoare corĕspunde numaĭ producereĭ normale de otrăvurĭ a organismuluĭ. Douĕ lucrurĭ ese din descoperirea d-rului Brunton: *Intĕiŭ, pentru a combate durerile de cap e nevoie de a înlătura cauzele, cari produc în intestinul subțire otrăvurĭ și al douilea de a alerga la acele mijloace cari măresc puterea de funcționare a ficatului.*

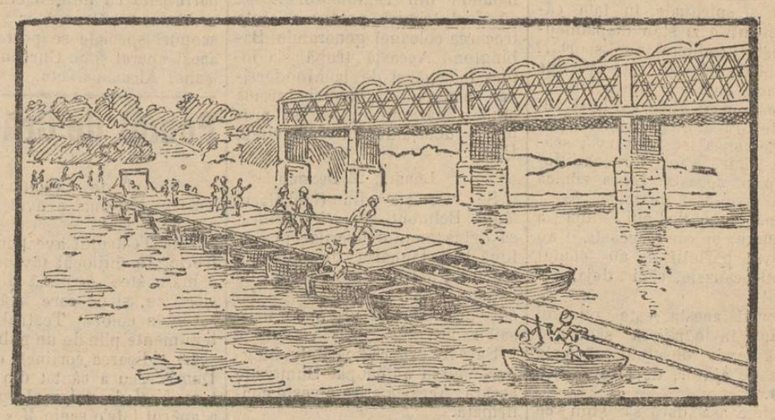

Construirea unuĭ pod de vase pentru cavalerie.— (Vezĭ explicația)

Pentru partea întĕia e nevoie de o dietă strictă, ast-fel că persoanele predispuse la durerĭ de cap să mănânce cât maĭ puțin substanțe albuminoase, de oare-ce e constatat lucru că ele produc cele maĭ multe otrăvurĭ. Bine înțeles că la toate acestea contribuie foarte mult leneșa funcționare a tubuluĭ digestiv, orĭ, cum zice poporul, a stomacului. Cât pentru mărirea acțiuneĭ ficatului, aceasta nu se poate face de cât cu prescripție medicală; și sunt anume specifice cari nu daŭ maĭ nicĭ odată greș.

Dr. Brunton și-a maĭ pus întrebarea: de ce această durere pricinuită de otrăvirea întregului organism își alege ca sediŭ capul? După părerea acestuĭ învĕțat se pare că faptul e din pricină că nervii aceștia ar fi fiind, din diferite cauze, slăbiți, poate chiar bolnavi puțin, așa că maĭ mult sufer din pricina otrăvireĭ.

Această slăbire orĭ boală, zice învĕțatul doctor, e pricina boalelor de ochi orĭ a unor dinți cariați și cari aŭ slăbit nervii de la cap și tâmple. Această părere trebuie încă studiată.

Iată cum știința dovedește lucrurĭ cari ar fi părut neînțelese fără ajutorul ei. După cele spuse numaĭ pare de loc absurd, dacă la anumite dureri de cap doctorul recomandă anumită dietă și observarea zilnică a uneĭ regulate funcționărĭ a tubuluĭ digestiv. După cele spuse, se vede cât de mult greșesc ceĭ ce tratează durerile de cap cu antipirină și alte leacurĭ, în loc să consulte un medic care să studieze adevĕrata cauză a boaleĭ. Am vĕzut cum tot această descoperire explică durerile de cap ce vin din marĭ supĕrărĭ, orĭ atițărĭ nervoase. Pe baza celor spuse, vom arĕta în alt articol noua teorie asupra nebunieĭ.

Sofia Nădejde.

Despre Lapte

Intr'un alt număr am spus cum laptele poate transmite omuluĭ diferite boale și maĭ cu seamă tuberculosa (oftica), — una dintre cele maĭ teribile bolĭ căreia omenirea îi plătește un greŭ tribut,—mortalitatea fiind foarte superioară comparativ cu aceea din alte bolĭ. — Cum laptele ce se consumă zilnic în orașele noastre, nu se poate cunoaște că este tuberculos, din causă că fiind amestecat cu un altul normal, i-se ascund caracterele organoleptice—laptele apos saŭ zeros, albăstruĭ, grumulos etc.,— și ar fi greŭ să se facă în fiecare zi un examen microscopic, numĕrul lăptarilor ridicându-se la o țifră destul de mare. Trebue dar să recurgem la un alt mijloc, spre a fi siguri că laptele de care ne servim nu maĭ conține microbul ofticeĭ.

Acest microb a fost descoperit de către profesorul Koch, din Berlin, la anul 1882. Descoperirea acestuĭ germen produse o mare emoțiune în lumea științifică și toate somitățile medicale ce putuserĕ să se convingă despre aceasta, vedeaŭ deschiderea unuĭ noŭ orizont în studiul tuberculoseĭ. In adevĕr practica medicală se îmbogăți cu un mijloc de control dintre cele maĭ sigure, în diagnosticul clinic al ofticeĭ plămânuluĭ și a diferenția o mulțime de alte bolĭ. Opt anĭ maĭ tărziŭ profesorul Koch descoperi o substanță saŭ o limfă, numită, *tuberculină*, capabilă de a apĕra pe ceĭ sănătoși și a vindeca pe ceĭ bolnavĭ de tuberculosă, întocmaĭ ca vaccinul contra *varioleĭ*.

Lumea întreagă se crezu atunci salvată de acest flagel, grație miraculoaseĭ limfe a luĭ Koch; lumea întreagă serbă numele acestuĭ mare savant și miĭ de bolnavĭ veniră din toate colțurile țărilor celor maĭ depărtate, spre a se vaccina contra ofticeĭ. Crudă fu desilusia când în loc de a scăpa pe bolnavĭ maĭ rĕŭ îi omora și Koch în loc de a deveni un al douilea Krist, nu rĕmase nici un al douilea *Jenner* (descoperitorul vaccinăreĭ).

Tuberculina saŭ limba luĭ Koch este un simplu extract glicerinat de culturĭ ale bacilului tuberculoseĭ, culturĭ sterilisate la o temperatură de 110 grade, în așa mod, în cât toți bacilii ce ele conțin să fie omoriți.

Dacă cu descoperirea tuberculineĭ medicina umană nu a folosit nimic, medicina veterinară a câștigat mult, pentru că injectându-se la vacile și bivolițele suspecte o mică doză din această substanță, ne descopere pe cele bolnave de tuberculoasă, numaĭ prin simplul fapt că temperatura organismuluĭ se ridică cu un grad și jumĕtate, saŭ 2 grade, peste temperatura normală; pe când cele sănătoase nu sufer nicĭ o modificare.

Experiența a demonstrat matematiceșce, ca și pentru maleină, că tuberculina nu greșește nicĭ odată în diagnosticul tuberculoseĭ, chiar când animalul s'ar bucura de o bună stare de îngrășare. In adevĕr s'aŭ observat animale foarte grase, expuse la concursurĭ agricole și premiate, atinse de tuberculosă.

Din nenorocire lăptariĭ noștri se bucur de cea maĭ mare libertate în procurarea laptelui, cu care fac un bun comerț; nimenĭ nu controlează în fond, prin injecțiunĭ de tuberculină, dacă bivolițele saŭ vacile sunt tuberculoase saŭ nu.

Nu este de ajuns a spune că epizootia de *febră aftoasă*, din cutare regiune, că *hemoglobinuria*, *carbonul*, etc., s'aŭ stins cu desăvîrșire, ci ar fi de dorit a se spune că nicĭ-un animal de bovină, din cutare saŭ cutare județ, nu s'a maĭ găsit atins, saŭ suspect de tuberculosă.

Dacă s'ar face la toate vacile și bivolițele laptifere injecțiunĭ de tuberculină, pe lângă că s'ar salva o mulțime de persoane ce se nutresc cu lapte, s'ar maĭ preserva și aceĭ ce se ocup direct cu animalele bolnave și carĭ sunt nevoiți a intra în fie-care curte, în fie-care casă, spre a distribui lapte, saŭ maĭ bine zis a distribui germenul ofticeĭ clienților lor.

Popescu Daia

CARNETUL MEŬ

După Crăciun

Cu: «Bună dimineața!»
Făcurăți Moș Ajunul...
Trei zile chefuirăți
Cât a ținut Crăciunul...

Mâncata-ți mezilicuri,
Purcelul copt la tavă;
Și vinul alb saŭ roșu
'L-ați ridicat în slavă...

Ați pus ca să vĕ cânte
Flașneta'n bătătură,
Și ați jucat chiandia,
Dând zor la bĕutură!..

Ați tras pistoale 'n aer
C'așa e obiceiul,
Și tocma'n în miez de noapte
Ați pus la chef temeiul...

Ați pus ca să vĕ cânle
Pe când erați la masă,
Pe ceĭ ce poartă Steaua,
Frumoasă, luminoasă...

Ați pus și Vicleimul
S'ați rîs de moș, paiață,
Și de păpuși ce's trase
După perdea de ață...

Făcut-ați dar Crăciunul
Așa precum se face,
Dar, uite, că și dînsul
S'a dus în bună pace...

S'acuma: «Biz! Mândico!»...
Ești galben ca o babă...
Te doare capu'n lege
Și punga ți-este slabă!...

Marion.

Construirea unuĭ pod de vase pentru cavalerie

— Vezĭ ilustrația —

Se știe că în rĕsboiŭ, cavaleria — care aduce cele maĭ marĭ foloase, maĭ ales prin șarjele eĭ, — întâmpină marĭ piedicĭ la trecerea apelor. De aceea se construesc podurĭ de vase pentru acest scop, precum se vede aceasta și în ilustrația noastră.

CRONICI FEMENINE

Femeea și sănătatea în familie.

II.

Maĭ des și maĭ trist se resbună aceasta la copiĭ. Nicăerĭ nu se împlinește fatalitatea maĭ crud ca în corpul copiluluĭ, atât de impresionabil, și la bine și la rĕŭ.

In adevĕratul sens al cuvêntuluĭ, păcatele mamelor cad asupra copiilor și adică micĭ greșelĭ, carĭ în cursul anilor se aglomerează cât un munte și sguduie puterile, sănătatea, constituțiunea și prin aceasta viața copiluluĭ.

50

Amorurile Blestemate

Roman de Carolina Invernizio

PARTEA A TREIA

Visiunile trecutului.—Adulteră!—Strigătul uneĭ mame!

I

Nicĭ un sgomot nu ajungea până la dînsul. In acea căsuță părea departe de lumea întreagă; tăcerea cea maĭ absolută, liniștea cea maĭ adîncă domnea împrejur.

D. Damiani tresări deci tare când auzi sunarea clopoțelului.

Nu putea fi nicĭ Fabio nicĭ Lucia, pentru că aveaŭ câte o cheie de la ușă.

Prin urmare, aproape contra voinței lui, se sculă spre a se duce să deschidă.

Era portăreasa dimpreună cu o doamnă cu aspect de matroană, îmbrăcată cu eleganță aleasă, cu fața acoperită de un vĕl gros.

— Scuză, d-le Damiani, zise portăreasa. E acasă d. Fabio?

— Nu, e la tribunal.

— Doamna vrea să vorbească cu dînsul.

Bătrânul se înclină.

—Dacă vrea, poate să 'l aștepte. Se întoarce la amiazĭ.

Doamna se mulțumi să facă din cap un semn de învoire.

Ludovic se dete cu respect la o parte pentru a o lăsa să treacă, apoĭ închise ușa și o poftì în salon.

— Poftim de șezĭ, zise dînsul împingênd un alt fotoliŭ lângă sobă.

Insă doamna nu se mișcă. Ochiĭ eĭ, pe sub vĕl eraŭ ațintițĭ asupra bĕtrânuluĭ.

D'o dată, păși spre dînsul și 'l apucă de umĕr.

— Nu mĕ înșel, esclamă ea, d-ta ești George Roberti?

Dînsul dete un strigăt teribil și, respingênd-o cu violență, făcu câțĭ-va pașĭ îndărăt, cu ochiĭ eșițĭ din orbite.

— Ești nebună! bolborosi dînsul cu o voce răgușită, înăbușită, nu știŭ de cine vorbești.

Doamna își ridică vĕlul și se vĕzu atunci fața rece, mândră, a conteseĭ Maria Alseno.

— O să 'mĭ maĭ spuĭ acum, că mi-am perdut mințile, că nu mĕ recunoștĭ?

Gâtlejul bătrânuluĭ era strîns ca de un cerc de fer, inima 'i svâcnia cu forță, ochiĭ luĭ luaseră o expresiune aproape feroce.

— Nu, nu, rĕspunse dînsul cu dințiĭ strînși.

Maria nu 'și maĭ lua ochiĭ de la dînsul, îi studia trăsăturile.

— Bine, zise dînsa cu ironie, dacă d-ta tăgăduești, fiul d-tale nu va face tot așa.

— Să te păzești! strigă dînsul cu o voce groaznică. Să te păzești d'a vorbi luĭ Fabio de mine, să bagĭ vr'o bănuială în sufletul luĭ.

— Vezĭ, asta e mărturisirea d-tale că ești George Roberti.

Un val de sânge roșĭ fața bătrânuluĭ, care se apropiă amenințător de contesă și o apucă de braț.

— Eĭ da, eŭ sunt; însă jură-mĭ că n'o să 'mĭ trădezĭ secretul.

Maria nu rĕspunse. Incercă să se libereze de mâna luĭ.

— Dar jură-mĭ! repetă Ludovic sguduind-o cu violență, ne-maĭ ascunzêndu-și mânia de care era cuprins. Ce 'țĭ pasă d-tale că eŭ sunt George Roberti saŭ Ludovic Damiani?

— Ce 'mĭ pasă! esclamă contesa cu buzele tremurătoare, cu ochiĭ plinĭ de fulgere.

«Nu știĭ ce-am suferit din causa d-tale? Aminteșteți-ți de acea noapte când bărbatul meŭ ne-a surprins pe'ntuneric în salonul marchizeĭ Protti. Cu nicĭ un preț n'am putut să 'l conving că nu'mĭ eraĭ amant.

Neîndurat, furios de teamă să nu se vadă demascat, bĕtrânul zise cu un ton aproape brutal:

— Dacă nu l'aĭ trădat cu mine, l'aĭ trădat cu Paolo Marino și cu toate astea eŭ m'am lăsat să fiŭ alungat din casa marchizuluĭ, din casa d-tale, fără să descoper adevĕrul, pentru ca să remână nepedepsit omul pe care'l iubeaĭ.

D. Damiani lăsase liberă pe contesa. Aceasta se lăsă ca zdrobită pe un fotoliŭ și ochiĭ eĭ se ridicară rugătorĭ spre bĕtrân.

— Ce s'a făcut dînsul? murmură ea. Nu l'am maĭ vĕzut și l'am iubit atât de mult! I-am sacrificat totul.

Numaĭ un semn de mi-ar fi făcut, l'aș fi urmat la capĕtul lumeĭ.

Ludovic, stând la oare-care distanță de ea, asculta galben, tremurând.

— D-ta nu știĭ nimic? continuă dînsa. Paolo a dispărut, în vremea când se svonise că d-ta aĭ fost ucis.

D. Damiani își abătu de la ea privirea-ĭ speriată.

Contesa, ca și cuprinsă de o bănuială neașteptată, sări în picioare și stătu drept înaintea luĭ.

— Dar cine era oare omul găsit mort în odaia d-tale, îmbrăcat cu hainele d-tale, cu fața desfigurată? întrebă ea.

— Nu știŭ, nu știŭ.

— Minți! D-ta trebue să-l fi ucis, pentru ca să trecĭ drept mort, pentru că plin de datoriĭ cum eraĭ, alungat de toți, nu-țĭ rĕmânea alt mijloc de cât să dispari din lume.

Se întrerupse, se cutremură cu groază și strigă:

— Omul acela, cadavrul acela era Paolo, nu-l așa? Era Paolo?

— Nu, nu, zise Ludovic dându-se îndărăt cu câțĭ-va pașĭ.

— Ba da, el era; l'aĭ ucis d-ta; însă eŭ o să te denunț pentru ca să'l rĕzbun.

D. Damiani făcu apel la toată energia sa.

— Mĕ jur că nu știŭ nimic de soarta luĭ Paolo. Insă dacă nu mĕ crezĭ, denunță-mĕ și atunci adevĕrul va eși la lumină. Eŭ voiŭ avea dreptul să mĕ apĕr și voiŭ vorbi că nobila contesă de Alseno a fost amanta unuĭ vagabond, a unuĭ hoț.

Maria se cutremură din cap în tălpi.

— Tacĭ! tacĭ!...

— D-ta mĕ silești să vorbesc, eŭ nu doresc alt-ceva decât să tac...

Dînsa șezu din noŭ, însă bĕtrânul luă loc lângă dînsa. Dar câte-va minute se păzirĭ d'a se privi.

— De ce aĭ dispărut în așa mod din societate? întrebă în sfârșit Maria maĭ potolită.

— Din cauza pe care aĭ spus'o d-ta. Eram redus la mizerie; toate ușile amicilor 'mĭ eraŭ închise și mĕ gândeam că într'o zi saŭ alta, ducênd viața aceea, aveam să mĕ îmbrac cu bluza de arestant.

«M'am gândit la fiul meŭ și m'am hotărît să mĕ ucid.

«Mĕ întorceam într'o noapte acasă cu gânduri d'astea când, lângă poartă, mĕ împedicaĭ de corpul unuĭ om întins la pământ.

«Crezuĭ că era beat și era să trec înainte, când, la lumina unuĭ chibrit de ceară îi vĕzuĭ fața galbenă ca ceara, buzele violete, ochiĭ sticloși, aproape eșițĭ din orbite.

«Așa dar aveam înaintea mea un cadavru.

«Nu 'mĭ maĭ rĕmase nicĭ o îndoială de aceasta când mĕ plecaĭ și 'l atinseĭ.

«Insă, în loc să mĕ înfior de groază, să alerg la poliție, stăpânit de o idee neașteptată, îmĭ adunaĭ toate forțele și luând cadavrul în spate, îl transportaĭ în camera mea.

«Acolo putuĭ să 'l examinez în voie și observaĭ că nefericitul fusese strangulat.

«Crima trebuia să se fi comis în vr'o casă din vecinătate; apoĭ ucigașul trebuia să fi târît cadavrul până acolo și, la sgomotul pașilor meĭ, o fi rupt-o de fugă.

«Mĕ asigurai că omul acela semĕna cu mine; fisionomia luĭ era deosebită de a mea, însă la statură eram egalĭ; coloarea pĕruluĭ nostru era aceeași. Observaĭ că era îmbrăcat cu eleganță, că avea mânĭ și picioare delicate.

«Atunci n'am maĭ stat la îndoială și am pus în executare ideea care 'mĭ ardea creeriĭ.

«Imbrăcaĭ mortul cu rufe d'ale mele, cu haine d'ale mele; îi puseĭ bijuteriile mele, orologiul, portofoliul, și apoĭ i-am desfigurat fața așa ca să nu poată fi recunoscut. L'am așezat în fotoliul meŭ, i-am legat brațele și i-am strîns gâtul cu o batistă rĕsucită.

— Destul! destul! întrerupse contesa cutremurându-se, e ceva spăimîntător.

Și când mĕ gândesc că nimenĭ n'a bănuit înșelătoria asta... Dar fiul d-tale nu știe...

— Nu, și nenorocire aceluia care 'l va spune...

In ochiĭ înflăcărați aĭ bĕtrânuluĭ era o amenințare de moarte.

Maria, biruită de o frică instinctivă, plecă ochiĭ.

Dînsul o privi un moment, apoĭ o întrebă cu o nespusă grijă:

— De ce cauți pe Fabio?

— N'aĭ grijă, n'am venit în privința d-tale. Eram departe d'a mĕ aștepta să te găsesc aci. Te credeam și eŭ, ca și ceĭ-l'alțĭ, mort cu adevĕrat și te-am plâns în sinceritate.

Și, privind pe bĕtrân, se păru că îĭ vine d'o dată un gând.

—Ascultă, zise dînsa luând o fizionomie îndurerată și misterioasă, mĕ jur că n'o să'țĭ trădez nicĭ o dată secretul, însă d-ta să m'ajuți într'o afacere.

— Te ajut, numaĭ să nu fie ceva în paguba luĭ Fabio!

Prin ochiĭ Marieĭ trecu o privire rea.

(Va urma).